

бистості та порушення її прав.

На класичному етапі спосіб мислення дослідників характеризують такі особливості, як предметицентризм, ізоляціонізм, протиставлення суб'єкта та об'єкта, передбачуваність, розділення предмета дослідження на елементарні складові, безпосередність, жорстка детермінація, пріоритет природничої методології. Враховуючи ці принципи, психологічна безпека розглядається як явище об'єктивне або суб'єктивне, і відповідно саме у цій дихотомічності розрізняють об'єктивний і суб'єктивний підходи. Діапазон концептуальних уявлень про поняття психологічної безпеки з позиції принципів класичної раціональності знаходиться між двома полюсами: визнання жорсткої залежності, середовищної обумовленості психічної організації людини, з одного боку, і визнання внутрішніх змін, пов'язаних з критеріями фізичного, емоційного, інтелектуального, особистісного та соціального благополуччя, – з іншого.

У межах цих досліджень починають вивчатися аспекти, що відображують взаємозв'язки людини та навколишньої природної та соціальної дійсності, активну роль особистості у сприйнятті загрози і в подоланні її, що свідчить про новий етап розробки феномену психологічної безпеки науковими засобами неklasичної психології (предметом дослідження стають не прості стійкі системи, а складні саморегульовані системи).

Таким чином, на постнекласичному етапі увагу здебільшого привертають, перш за все, складні відкриті системи, що здатні до самоорганізації та саморозвитку. Постнекласична раціональність – це спосіб наукового мислення, орієнтований на залежність пізнання від соціокультурного контексту, багатомірну наукову картину світу, коли типи раціональності не заперечують один одного, а ділять між собою сфери впливу; на синтез теоретичних і експериментальних досліджень, рефлексію ціннісних і значеннєвих контекстів людського буття, інтерес до прогресивної еволюції, пов'язаної з ускладненням систем, її становлення, вивчення складних, відкритих самоорганізуючих систем.

1. Більовський О.А. Національна безпека як предмет соціально-філософського аналізу // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2014. Вип. 7. С.182–186.

2. Зинченко Ю. П. Методологические основы психологии безопасности // Национальный психологический журнал. 2011. № 2. С.11–14.

3. Калашникова Л. В. Социально-философские предпосылки становления концепта безопасности в протосоциологии // Грани. Социология. №9 (137). 2016. С.6–13.

4. Blynova O.Y., Holovkova L.S., Sheviakov O.V. Philosophical and sociocultural dimensions of personality psychplogical security // Antropological Measurements of Philosophical Research. 2018. №14. P.73–84.

Наталія Сидоренко,

доцент кафедри управління та адміністрування
Дніпропетровського університету внутрішніх справ,
кандидат наук з державного управління, доцент

Ярославна Лебедева,

старший викладач кафедри
управління та адміністрування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВИЩА ОСВІТА ЯК ФАКТОР ЗМІЦНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Сьогодні сфера національної безпеки України зазнає реформування, що викликано зміною суспільно-економічного устрою держави, а також повільною адаптацією системи національної безпеки до нових умов. У зв'язку із загостренням внутрішніх протиріч, розгортанням конфліктних ситуацій в середині країни, виникає потреба зосередитись на внутрішніх загрозах при пошуку шляхів зміцнення національної безпеки країни.

Одночасно, нестабільна внутрішня ситуація в одній країні може стати зовнішньою загрозою національній безпеці іншої країни, особливо це стосується країн-сусідів. І прояви її можуть бути різноманітні: від масової міграції до збройного нападу чи тероризму Загаль-

на безпека країни може бути забезпечена лише за рахунок одночасного вирішення цього питання в ряді різноманітних галузей, а саме: військовій, технічній, технологічній, економічній, фінансовій, політичній, екологічній, інформаційній тощо. Освітня сфера не може бути винятком із наведеного вище переліку, хоча б у зв'язку з тим, що першочерговим завданням її функціонування є підготовка висококваліфікованих фахівців для всіх без винятку перерахованих галузей. І в такому сенсі аспекти безпеки освіти є визначальними для всіх інших сфер соціально-економічного життя [1].

У справі зміцнення національної безпеки країни освіта повинна забезпечити формування у громадян країни критичного мислення, національної свідомості, зміцнення духовної безпеки, підготовку кадрів з інформаційної безпеки. Таким чином, буде подолано та попередження настання інформаційних загроз та унеможливить здійснення гібридних воєн, які ґрунтуються на деморалізації та поширенні хибних, вигідних агресору, думок серед населення.

Однак існує чимало загроз в освітній сфері, серед яких необхідно виділити:

- недостатнє фінансування сфери освіти, що знижує якість наданих освітніх послуг;
- рівень належного технічного забезпечення навчального процесу, що не дозволяє створювати програми для підтримки обдарованих студентів та зменшує інтерес молоді до здобуття вищої освіти, особливо її найвищих щаблів – навчання в аспірантурі та докторантурі;
- зниження якості освіти;
- підвищення рівня корупції в освітній сфері;
- висока плата за навчання;
- нестабільна ситуація в країні.

Все це створює умови для виїзду молоді за кордон на навчання, а часто і на постійне місце проживання. У результаті Україна втрачає працездатне конкурентоздатне населення.

Отже, у сфері вищої освіти можна виділити ряд напрямів її розвитку для зміцнення національної безпеки, зокрема [2]:

1) Підвищення показників охоплення вищою освітою населення країни з урахуванням рівня її якості. Необхідною умовою підвищення якості освіти є створення безпечного середовища в освітніх закладах; дотримання прав людини; захист і недопущення насильства по відношенню до учнів з боку однолітків, старших учнів та дорослих; попередження корупційних проявів у навчальних закладах; створення комфортного освітнього середовища;

2) Вивчення пріоритетних груп навчальних дисциплін, передусім, природничо-наукового, державно-управлінського, інформаційно-технологічного напрямів тощо, а також іноземних мов;

3) Оновлення форм і змісту вищої освіти з метою кращої підготовки фахівців до ефективної праці і захисту України;

4) Активне впровадження медіаосвіти як засобу підвищення рівня підготовки до самостійного життя й одночасно протидії інформаційній агресії;

5) Коригування структури підготовки кадрів з метою забезпечення її відповідності потребам національної економіки;

6) Розширення участі у міжнародних науково-освітніх програмах, в результаті якої молодь має можливість отримувати освіту за кордоном, а науковці й освітяни можуть поповнити новітніми методиками арсенал своїх навиків. Розширюється, спрощується й доступ до освіти за рахунок ширшого застосування дистанційного навчання, впровадження віртуальних університетів;

7) Розвиток освіти протягом життя. Вирішенню цієї проблеми сприятиме створення на виробничих підприємствах освітньої активності: навчання нових працівників; обмін передовим досвідом; навчання із залученням викладачів із професійно-технічних та вищих навчальних закладів.

1. Баранівський В. Ф. Вища освіта у вирішенні проблем духовної безпеки українського суспільства / В. Ф. Баранівський // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Філософія. – 2013. – Вип. 41(1). – С. 206 – 221.

2. Живко З. Б. Освіта в системі національної безпеки країни / З. Б. Живко, Л. В. Кухарська // Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка. – 2019. – Вип. 2. – С. 205 – 211. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzok_2019_2_27

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України» : Указ Президента України від 14 берез. 2016 р. № 92/2016. – Режим доступу : www.president.gov.ua/documents/922016-19832